

Asia: VN/8233/2021

Kansallinen kemikaaliohjelma

Yleinen lausunto

Voitte tässä lausua yleisesti kansallisesta kemikaaliohjelmasta.

Pyydettyinä lausuntona Kansalliseen kemikaaliohjelmaan 2021-2035 Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- 1) Kemikaalien turvallisen käytön edistäminen tulisi nostaa ohjelman keskiöön
- 2) Viranomaisten voimavarat tulisi kohdentaa vaikuttavasti
- 3) Kemikaalien huomioiminen ympäristölupamenettelyssä edellyttää tarkempaa pohdintaa

- 1) Kemikaalien turvallisen käytön edistäminen tulisi nostaa ohjelman keskiöön

Ohjelma tuntuu tarjoavan varsin kielteisen yleiskuvan Suomen kemikaalihallinnan tilanteesta. Kemikaalien käytön mahdollisia haittoja kuvataan laajasti, mutta kemikaalien käytön yhteiskunnallisia hyötyjä ei tuoda esille.

Kokonaan toinen lähestymistapa olisi ollut kemikaalien turvallisen käytön edistäminen sen yhteiskunnalle ja taloudelle tuomien hyötyjen vuoksi.

Valitun linjan mukaisesti mm. riskienarvioinnin merkitys on nostettu hyvin esiin, mutta ohjelmasta puuttuu riskien kanssa mahdollisuuksien tunnistaminen. Kemikaaleja käytetään niiden tuomien hyötyjen vuoksi. Turvallisuutta voidaan edistää hyödyt huomioiden pienimmän haitan periaatteen avulla.

Ohjelma olisi hyvä paikka tuoda esiin kiertotaloutta ja sen mahdollisuuksia. Nyt ohjelma keskittyy pitkälti rajoitteisiin, ei käytännön mahdollisuuksiin. Yleisesti voi myös todeta, että koko ohjelman uusimisen tarve tulisi tuoda selkeämmin esille esim. analysoimalla missä edellinen ohjelma on onnistunut ja mikä osuus vaatii vielä tarkempaa huomiota.

Vastaavasti sivulla 14: ”Kemikaali-, tuote- ja jätelainsäädäntöjen rajapintojen tarkastelu ja sääntelyn yhteensovittaminen sekä selkeyttäminen on kiertotalouden edistämisen kannalta yksi tärkeimmistä asioista.” ☐ Tämä on erittäin kannatettavaa, mutta mitkä ovat konkreettiset toimenpiteet? Voisiko esimerkiksi jonkin ympäristömerkin kriteerin täyttämällä edistää kiertotaloutta tehokkaammin? Rajapintatarkasteluun siis myös vapaaehtoiset sitoumukset sääntelyn ohella.

2) Viranomaisten voimavarat tulisi kohdentaa vaikuttavasti

Ohjelma pitää sisällään satakunta eri toimea. Esitettyjen toimenpiteiden kustannuksia ei ole arvioitu, eikä hahmoteltu niiden rahoitustarpeita.

Tietoon pohjautuvan päätöksenteon tueksi tehtävää tutkimusta ei pidä rahoittaa yksinomaan kemikaalien käyttöön perustuvilla maksuilla tai lisätä yleisiä seurantavelvoitteita kategorisesti.

Resurssien riittävyyttä voitaisiin turvata myös selkiyttämällä päällekkäistä ja ristiriitaista sääntelyä. Tämä näkökohta puuttuu kuitenkin ohjelmasta.

Resurssien osalta olisi ollut hyödyllistä analysoida edellisen kemikaaliohjelman keskeiset aikaansaannokset. Mitkä toimenpiteet ovat johtaneet parhaisiin tuloksiin saavuteltaviin tavoitteisiin nähden?

Edellisen kemikaaliohjelman vaikutusten arviointi on puutteellinen tai puuttuu kokonaan. Tämä aiheuttaa vaikeuksia indikaattorien määrittelemiselle. Ehdotus on, että indikaattorit asetetaan perustuen edellisen ohjelman vaikutusarviointiin.

Lisäksi olisi syytä tarkastella esiteltyjä toimenpiteitä jo käynnissä oleviin toimiin nähden.

Esimerkiksi sivulla 13: ”Tieto tuotteiden ja materiaalien kemikaalisisällöstä pitäisi siirtyä tuotteen mukana koko sen elinkaaren ajan.”. Useita tätä sivuavia hankkeita on jo nyt käynnissä, esim. digitaalinen tuotepassi tai PCDS. Olisi hyvä läpikäydä näiden merkitys ennen uusien ja mahdollisesti päällekkäisten hankkeiden aloittamista.

Yleisenä huomiona haluamme tuoda esille, että uusiomateriaalien käyttöä säännellään jo nyt varsin paljon. Emme tarvitse niinkään hyötykäyttöä hankaloittavaa uutta regulaatiota, vaan olemassa olevaa sääntelyä tulee hyödyntää, kehittää ja yhtenäistää.

3) Kemikaalien huomioiminen ympäristölupamenettelyssä edellyttää tarkempaa pohdintaa

Ohjelmassa ei avata lainkaan sitä, mitä tarkoittaa kemikaalien ”paremmalla” huomioimisella ympäristölupamenettelyssä ja valvonnassa. Tämä on huomattavan laaja kysymys, jota tulisi tarkastella nyt tehtyä laajemmin.

On mahdollista, että kirjaus johtaa toimenpiteisiin, jotka edellyttävät huomattavaa lisäresurssitarvetta niin viranomaisten kuin yritysten puolelta. Etenkin pienemmillä teollisille toimijoille tästä voi muodostua merkittävä toiminnan kehittämistä haittaava uusi hallinnollinen este.

Luvituksen lähtökohdaksi tulisi ottaa sen ennakoitavuus ja sujuvuus. Yleisesti on tiedossa, että investoijat kokevat jo nykymuotoisen luvituksen ja sen pitkän keston investointeja hidastavaksi tekijäksi.

Johdanto

Voitte tässä lausua luvusta 1: Johdanto

-

Kemikaalit ympärillämme

Voitte tässä lausua luvusta 2: Kemikaalit ympärillämme

-

Tavoitteet ja toimenpiteet

Voitte tässä lausua luvusta 3: tavoitteet ja toimenpiteet

-

Terveyden- ja ympäristönsuojelu haitallisilta kemikaaleilta

Voitte tässä lausua luvusta 3.1: Terveyden ja ympäristönsuojelu haitallisilta kemikaaleilta. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaatiovastuuta toimenpiteestä.

-

Turvallinen kiertotalous ja kestävä kemia

Voitte tässä lausua luvusta 3.2: Turvallinen kiertotalous ja kestävä kemia. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaatiovastuuta toimenpiteestä.

-

Tietoon pohjautuva päätöksenteko

Voitte tässä lausua luvusta 3.3: Tietoon pohjautuva päätöksenteko. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaatiovastuuta toimenpiteestä.

-

Kansainvälinen ja EU-yhteistyö kemikaaliturvallisuuden parantamiseksi

Voitte tässä lausua luvusta 3.4: Kansainvälinen ja EU-yhteistyö kemikaaliturvallisuuden parantamiseksi. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaatiovastuuta toimenpiteestä.

-

Viestintä ja koulutus parantavat kemikaaliturvallisuutta

Voitte tässä lausua luvusta 3.5: Viestintä ja koulutus parantavat kemikaaliturvallisuutta. Pyydämme erityisesti huomioitanne toimenpiteiden priorisointiin ja aikatauluttamiseen vuosille 2022-2035. Lisäksi pyydämme organisaationne osalta ottamaan kantaa haluatteko mukaan/pois tiettyyn toimenpiteeseen ja olisiko organisaationne kiinnostunut ottamaan kansallista koordinaatiovastuuta toimenpiteestä.

-

Tietoiskut ja -laatikot

Voitte tässä lausua luvusta 4: tieto-iskuista- ja laatiokoista.

-

Kemikaaliohjelman vaikuttavuuden seuranta

Voitte tässä lausua luvusta 5: Kemikaaliohjelman vaikuttavuuden seuranta.

-

Jaatinen Timo
Metsäteollisuus ry

Peisa Jyrki-Veikko
Metsäteollisuus ry